

Δίκτυο

Σημαντικών Περιοχών για τα πουλιά της Ελλάδας

Εξελιξείς στην προστασία των βιοτόπων των πουλιών

ΕΟΕ-Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία www.ornithologiki.gr

Τεύχος 4

Μάρτιος 2006

Ενημέρωση σε επικεφαλίδες

3^η Επέκταση του Δικτύου

Διοργάνωση συναντήσεων στο Πάρκο Τρίτση

Αετομάχος

Πικρολίμνη

Αμβρακικός

Λέσβος- Έλος Ντίπι

Οι κύκνοι δεν πεθαίνουν μόνο από την γρίπη των πτηνών

Θέλουν ανεμογεννήτριες και...στη Μάνη

Μεσοχειμωνιάτικες Δυτική Ελλάδα 2006

Κουϊζ - Αναγνώρισης

3^η Επέκταση του Δικτύου σε νέες περιοχές

Πολύ επιτυχημένο θεωρήθηκε το σεμινάριο της τρίτης επέκτασης του Δικτύου σε νέες περιοχές και νέους caretakers.

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Ενημέρωσης Στροφυλιάς, σε ένα πολύ όμορφο και φιλόξενο περιβάλλον, και διοργανώθηκε από την ΕΟΕ με την βοήθεια των υπευθύνων του Κέντρου και του προγράμματος LIFE Στροφυλιάς.

Εάν και δεν μπόρεσαν να παρευρεθούν όλοι οι νέοι Υπεύθυνοι Παρακολούθησης, υπήρξε αρκετά μεγάλη συμμετοχή, συνολικά 19 άτομα, μεταξύ των οποίων και μέλη του Δικτύου 2 που δεν είχαν μπορέσει να παρακολουθήσουν τα προηγούμενα σεμινάρια. Απώλειες κυρίως είχαμε από τα νησιά, Αγ. Ευστράτιος, Ρόδος, Κρήτη, Σύρο, αλλά και από Βόρεια Ελλάδα, Δράμα και Βεγορίτιδα. Παρόλα

Συντονίστρια Δικτύου ΣΠΠΕ: **Μαρίλια Καλούλη**

Στείλτε το άρθρο σας για το επόμενο Newsletter στο e-mail: mkalouli@ornithologiki.gr

αυτά, αρκετοί από αυτούς που δεν ήρθαν θα συμμετέχουν κανονικά στο Δίκτυο και θα έχουν επικοινωνία μαζί μας και ελπίζω σύντομα να τους δοθεί η ευκαιρία να παρευρεθούν σε νέα συνάντηση που διοργανώνεται.

Ανοίξτε τον πίνακα για να βρείτε τα ονόματα των νέων μελών και τις περιοχές που αναλαμβάνουν.

Διοργάνωση συναντήσεων caretakers στο Πάρκο Τρίτση

Σάββατο στις 10.00 κάθε 15...

Το Σάββατο 17 Δεκεμβρίου 2005, στο πάρκο Τρίτση ξεκίνησαν συναντήσεις με αφορμή και θέμα τη φωτογραφία πουλιών. Οι συναντήσεις στόχευσαν στην παρουσίαση της φωτογράφισης πουλιών, στους τρόπους καλλιτεχνικής τους απεικόνισης, αλλά και στους τρόπους συμπεριφοράς του φωτογράφου-παρατηρητή και στον ελάχιστο εξοπλισμό που ένας παρατηρητής μπορεί να διαθέτει για να αποθανατίζει το αντικείμενό του.

Τα παραπάνω ήταν η αρχική υπόσχεση, μα οι συναθροίσεις πήραν και άλλους δρόμους, ξέφυγαν από τα στενά προδιαγεγραμμένα πλαίσιά τους και οδηγήθηκαν σαν «έτσι χωρίς πρόγραμμα» και σε πλαϊνά μονοπάτια. Έτσι επισήμαναν όχι μόνο τις συμπεριφορές των πουλιών, η γνώση των οποίων βοηθά τον παρατηρητή να συναντήσει το στόχο του, αλλά και τις συμπεριφορές του παρατηρητή απέναντι στο παρατηρούμενο, όρισαν όρους του σεβασμού μα και ελευθερίας μιας δυαδικής σχέσης που για να συνεχίσει να υπάρχει θα πρέπει να ξέρει κανείς πώς πρέπει να πορευτεί.

Οι πιο έμπειροι εθελοντές έγιναν για τους νεώτερους ένα σημείο αναφοράς, πέρασαν κώδικες επικοινωνίας, κυκλοφόρησαν την αύρα τους και ενέπνευσαν και ενθάρρυναν την τάση για συνέχεια. Οι συναντήσεις έδειξαν ότι μπορούν να κάνουν συνείδηση την ύπαρξη ομάδας, ανάμιξαν ανθρώπους διαφορετικούς, άγνωστους μεταξύ τους, αλλά με την ίδια βούληση. Μετέτρεψαν τον ατομικό σκοπό του καθενός σε ένα κοινό σκοπό. Ένωσαν μοναχικές πορείες, άλλοτε με επιτυχία και άλλοτε όχι, αλλά σίγουρα κάθε φορά με την ελπίδα της. Διέκοψαν την εβδομάδα, σηματοδότησαν την αργία του Σαββατοκύριακου, δημιούργησαν την πεποίθηση ότι όλοι είμαστε μέρος μιας διευρυμένης οικογένειας και συμβάλουμε όλοι με ότι διαθέτει ο καθένας μας για να τη διατήρησή της.

Όλοι μας, συμμετέχοντες και μη, ευχαριστούμε τον Χρήστο Βλάχο για το χρόνο του, για τις εξαιρετικές φωτογραφίες του, μα και για τα λόγια του, και ελπίζουμε τέτοιου είδους προσπάθειες να κατορθώνουν να πραγματοποιούνται. Δεν χρειάζονται, μάλλον, και πολλά: ένα κεφάλτο σαββατιάτικο ξύπνημα!

Η επόμενη συνάντηση ορίστηκε για την **Κυριακή 2 Απριλίου 2006**, με θέμα «Γνωρίζοντας την συμπεριφορά των πουλιών».

Ράνια Κουκουλέτσου
Υπεύθυνη Παρακολούθησης Πάρνηθας

Παρουσίαση είδους

Αετομάχος (*Lanius collurio*)

Ο Αετομάχος (*Lanius collurio*), είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά είδη πουλιών σε αγρούς και καλλιέργειες χαμηλού και μέτριου υψομέτρου. Μεταναστευτικό είδος που έρχεται την άνοιξη και φεύγει το φθινόπωρο από την

Ελλάδα. Το συναντάμε σε περιοχές με θάμνους, θαμνοφράκτες, λόχμες σε χέρσα χωράφια αλλά και σε καλλιέργειες σιτηρών, οπωρικών κ.α. Φωλιάζει σε θάμνους και μικρά δέντρα. Τρέφεται κυρίως με έντομα αλλά και με μικρά θηλαστικά, νεοσσούς πουλιών και μικρά ερπετά.

Παρουσίαση ΣΠΠΕ

Πικρολίμνη

Η Πικρολίμνη είναι μια μικρή λίμνη 30 χλμ βορειοδυτικά του νομού Θεσσαλονίκης στα σύνορα με το νομό Κιλκίς. Αποτελεί σημαντικό σταθμό ξεκούρασης για πολλά από τα μεταναστευτικά πουλιά που κατευθύνονται σε κοντινούς μεγάλους υγροτόπους όπως το δέλτα Γαλλικού, Αξιού, Λουδία.

Είναι περιοχή μικρής γενικά όχλησης αφού οι καλλιεργούμενες εκτάσεις είναι κυρίως σιτηρά τα οποία όπως γνωρίζουμε δεν χρειάζονται ιδιαίτερα εντατική καλλιέργεια. Το πιο σημαντικό όμως στοιχείο της λίμνης είναι το γεγονός ότι ο πηλός ο οποίος υπάρχει μέσα σε αυτήν είναι θεραπευτικός. Ανέκαθεν άκουγα τον παππού μου να μου λέει ιστορίες για άτομα που θεραπεύτηκαν από διάφορες ασθένειες στο παρελθόν. Όλα αυτά που διηγούνται οι παλιοί επιβεβαιώθηκαν τελικά τα τελευταία 8 χρόνια όπου αποφασίστηκε η εκμετάλλευση της λίμνης με ιαματικό σκοπό και δημιουργήθηκε ξενοδοχείο με λουτρά. Αρχικά φοβήθηκα ότι η όχληση που θα έφερνε στην περιοχή μια τέτοια μονάδα θα ήταν σημαντική, αλλά με μεγάλη μου χαρά διαπιστώνω ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερα μεγάλη ενόχληση αφού οι επισκέπτες δεν είναι πάρα πολλοί και πηγαίνουν στην περιοχή για συγκεκριμένο σκοπό. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι διαπίστωσα την φύλαξη της περιοχής από το προσωπικό του ξενοδοχείου.

Ιδιαίτερες απειλές στην περιοχή αν εξαιρέσουμε το κυνήγι δεν υπάρχουν. Η

μόλυνση με φυτοφάρμακα δεν είναι ιδιαίτερα εκτεταμένη αφού τα σιτηρά δεν ψεκάζονται με πολύ ισχυρά δηλητήρια. Παράνομη καταπάτηση προς το παρόν δεν έχει παρατηρηθεί μιας και η περιοχή γενικώς είναι μικρού τουριστικού ενδιαφέροντος, καθώς επίσης και ακατάλληλη αφού είναι αρκετά ξηρή και άνυδρη όλο το χρόνο. Κατά την τελευταία μου επίσκεψη για τις μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις με λύπη μου συνάντησα αρκετούς κυνηγούς οι οποίοι αποτελείωναν ότι είχε ξεκινήσει το πολύ κρύο και η κακοκαιρία, αφού η λίμνη ήταν κατά τα 2/3 της παγωμένη.

Η πανίδα της περιοχής έχει αρκετή ποικιλία που αλλάζει ανάλογα με την εποχή. Κατά τις μεταναστευτικές περιόδους έχουν παρατηρηθεί αρκετά είδη πουλιών όχι μόνο υδρόβιων αλλά και αρπακτικών. Συγκεκριμένα κατά τους χειμερινούς μήνες ο κύριος αριθμός των πουλιών αποτελείται από υδρόβια κυρίως, Βαρβάρες, Πρασινοκέφαλες, Κιρκίρια, Χουλιαρόπαπιες, Κύκνους τις χρονιές με πολύ βαρύ χειμώνα και αρκετά παρυδάτια όπως

τρίγγες, σφυριχτές, σκαλίδρες διάφορων ειδών. Από αρπακτικά κατά την χειμερινή περίοδο σημαντική είναι η παρουσία και των δύο φύλλων Βαλτόκιρκων, κάποιοι Καλαμόκιρκοι, πιθανόν ενός Πετρίτη και η μόνιμη παρουσία Αετογερακίνας. Ενώ κατά τις καλοκαιρινές μου παρατηρήσεις πρέπει να σημειωθεί η παρουσία ενός κοπαδιού Χαλκόκοτες, 10 άτομα, στις 23/6/2005 και τέλος η παρουσία ενός νεοσσού Καλημάνας στις 29/6/2005. Στις αρχές Σεπτεμβρίου παρατηρήθηκε ένα μεγάλο κοπάδι από Μαυροκιρκινέζα (200<) και μιας οικογένειας Κιρκινεζιών που κυνηγούσαν στην περιοχή. Τέλος στην περιοχή υπάρχει και η παρουσία θηλαστικών από τα οποία το πιο ενδιαφέρον είναι ίσως ο Λαγόγιρος, που υπήρχε σε μεγαλύτερη αφθονία στο παρελθόν.

Τελικά η Πικρολίμνη παρόλο που στους πιο ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής φάνταζε σαν μια νεκρή λίμνη, λόγω της μεγάλης της αλατότητας και της απουσίας ψαριών, μας δείχνει ένα άλλο πρόσωπό της πλούσιο σε ζωή και αποτελεί μοναδική θέση νερού στην γύρω περιοχή αφού το μεγαλύτερο μέρος του κάμπου του Κιλκίς αν εξαιρέσουμε το Γαλλικό ποταμό είναι αρκετά ξηρό. Αν έρθετε προς Θεσσαλονίκη καλό θα είναι να επισκεφθείτε την περιοχή αφού εκτός από ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις θα μπορείτε να απολαύσετε και ένα πολύ ωραίο ζεστό λασπόλουτρο στις εγκαταστάσεις της περιοχής.

Μπέινα Τσιβιντζέλη,
Υπεύθυνη Παρακολούθησης Λίμνης
Πικρολίμνης

Απειλές στις ΣΠΠΕ

Αμβρακικός

Ο Αμβρακικός δεν είναι μόνο ένας από τους σημαντικότερους υγροτόπους της Ελλάδος. Είναι και ένα σύμβολο για τις αποτυχίες της περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα.

Επιφανειακά, η εικόνα δεν είναι αρνητική. Η περιοχή προστατεύεται από την συνθήκη Ramsar, ανήκει στο δίκτυο NATURA 2000 (σύμφωνα με τους όρους της «Οδηγίας των Οικοτόπων» 92/41), και αποτελεί Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (σύμφωνα με τους όρους της γνωστής μας Οδηγίας 79/409 «Περί διατηρήσεως των Άγριων Πτηνών»). Κονδύλια από το πρόγραμμα LEADER (το οποίο χρηματοδότησε μία βασική οικοτουριστική υποδομή) και το πρόγραμμα LIFE έχουν στο παρελθόν διατεθεί για την περιοχή. Με μία

συμφωνία που υπογράφηκε στις 10 Ιουνίου 2004, για παράδειγμα, το ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής παραχώρησε ένα σημαντικό ποσό (μέχρι 6750000 ευρώ) για την «διαχείριση, αποκατάσταση και αναβάθμιση» των υγροτόπων του Αμβρακικού (βλ. www.eeagrants.org). Τέλος, ο Αμβρακικός έχει το προνόμιο να είναι ένας από τους υγροτόπους Ramsar που έχουν οριοθετηθεί.

Ωστόσο, τα προβλήματα του υγροτόπου παραμένουν σοβαρά. Πρώτα-πρώτα, προβλήματα διαχείρισης και επιτήρησης: η αδυναμία των τοπικών αρχών να ελέγξουν την τήρηση του νόμου είναι φανερή. Ένας παράνομος ΧΥΤΑ λειτουργεί δίπλα στον Λούρο, βρωμίζοντας το ποτάμι και την λιμνοθάλασσα του Τσουκαλιού στην οποία καταλήγει. Παράνομοι σκουπιδότοποι υπάρχουν και σε άλλα σημεία: βλέποντας τους, ο επισκέπτης αναρωτιέται τι νόημα έχουν τα σχέδια για μία οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Μία κτηνοτροφική μονάδα, παράνομα εγκατεστημένη μέσα στην προστατευμένη περιοχή, χρησιμοποιεί τον ευαίσθητο καλαμιώνα για βοσκότοπι πολλών δεκάδων βοδιών. Μολονότι οι τοπικές αρχές έχουν ενημερωθεί, μέχρι στιγμής δεν έχουν καταφέρει να διακόψουν την λειτουργία της.

Κατά μήκος του αναχώματος, που χωρίζει την «ζώνη των πλημμυρών» από την προστατευμένη περιοχή, τα πεταμένα φυσίγγια θυμίζουν τον πιο αδιόρατο κίνδυνο που απειλεί τα πουλιά μιας χώρας με 350000 κυνηγούς – αυτόν της μόλυβδίασης. Και όπως συνήθως συμβαίνει, η πίεση είναι μεγαλύτερη στις άκρες της προστατευμένης περιοχής: στην λιμνοθάλασσα του Κατάφουρκου, για παράδειγμα, που έχει υποφέρει από παρεμβάσεις στο παρελθόν, συρρικνώνεται σιγά-σιγά από τα μπαζώματα και την ρίψη σκουπιδιών.

Η λαθροθηρία, επίσης, συνεχίζεται. Στην τελευταία επίσκεψη, η απογευματινή θέα από τον λόφο της Αγίας Αικατερίνης, με τους καλαμόκιρκους και τους στικταετούς να στριφογυρίζουν πάνω από την λιμνοθάλασσα του Τσουκαλιού, της Ροδιάς και της

Λιμνοπούλας ήταν εντυπωσιακή. Δυστυχώς, εκεί ήταν και δύο ομάδες από λαθροθήρες, που ετοιμάζονταν για το βραδυνό κυνήγι. Χρησιμοποιώντας βάρκες καινούργιες, και δίχως να λάβουν ιδιαίτερα μέτρα προστασίας, ήταν από νωρίς μέσα στο υγρότοπο, για να απλώσουν τα πλαστικά ομοιώματα («πλανούρια») που προσελκύουν τα πουλιά και να περιμένουν κρυμμένοι το τελευταίο φως της ημέρας. Όταν οι αγριόπαπιες και οι φαλαρίδες επέστρεψαν, λίγο πριν το σκοτάδι, η ομοβροντία ήταν εκκωφαντική.

Τα προβλήματα αυτά έχουν και μία θεσμική διάσταση. Επειδή ήταν Κυριακή απόγευμα, δεν υπήρχε κανείς στο δασαρχείο για να απαντήσει σε ένα τηλεφώνημα. Και, όπως συμβαίνει σε όλη την Ελλάδα, οι περιβαλλοντικές αρμοδιότητες είναι κατακερματισμένες ανάμεσα σε νομαρχίες, δασαρχεία, περιφέρειες, ΟΤΑ και υπουργεία. Η διαφορά στον Αμβρακικό είναι ότι, επιπροσθέτως, υπάρχουν όχι μία αλλά τρεις νομαρχίες. Όλοι αυτοί οι οργανισμοί διαχειρίζονται όψεις ενός πολύπλοκου, αλλά ενιαίου οικοσυστήματος. Τα προβλήματα με τις περιοχές NATURA 2000 είναι γνωστά (βλ., για παράδειγμα, τον «Οιωνό» του καλοκαιριού 2005). Αξίζει ότι να σημειωθεί ότι επερωτήσεις Ελλήνων και ξένων ευρωβουλευτών για τον Αμβρακικό έχουν συζητηθεί αρκετές φορές στην Ευρωβουλή τα τελευταία χρόνια.

Ταυτόχρονα, καθώς όλοι οι φορείς αναζητούν νέους τρόπους «ανάπτυξης» της περιοχής αρμοδιότητάς τους, υπάρχει και μία σειρά από «νέες» απειλές. Τα τελευταία χρόνια, η παρουσία κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε κατοικημένες περιοχές έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις και έχει απασχολήσει τα δικαστήρια. Ωστόσο, έχει δοθεί λιγότερη προσοχή στην παρουσία κεραιών σε περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος, ή μεγάλης φυσικής ομορφιάς. Η κατασκευή και η

λειτουργία μιας τέτοιας κεραιάς στο Μαυροβούνι – το γυμνό βουνό που δεσπόζει στην λιμνοθάλασσα της Ροδιάς- θα δημιουργήσει σημαντική όχληση σε μία περιοχή όπου φωλιάζουν σπάνια αρπακτικά, όπως ο στικταετός και ο μπούφος.

Ταυτόχρονα, η δημιουργία μίας μονάδας γαριδοκαλλιέργειας μέσα στην λιμνοθάλασσα, απειλεί τον τόπο φωλιάσματος του αργυροπελεκάνου.

Η απογοήτευση των ανθρώπων που ζούν δίπλα στην λιμνοθάλασσα, σε μία από τις πιο φτωχές περιοχές της Ευρώπης, είναι εμφανής. Υπάρχει αδιαφορία, κυνισμός και παραίτηση, που επιτρέπει την συνέχιση των δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν τον υγρότοπο. Υπάρχει, συγχρόνως, δίψα για γνώση, ανησυχία για το μέλλον και μία συνειδητοποίηση της ομορφιάς του τόπου. Αν ο κυνισμός επικρατήσει, το μέλλον του υγρότοπου είναι αβέβαιο. Το γεγονός ότι κάτοικοι των περιοχών αυτών βοηθούν το έργο της ΕΟΕ, των caretakers και των άλλων ΜΚΟ με πολλούς τρόπους είναι, από την άποψη αυτή, ελπιδοφόρο.

Γιώργος Χασιώτης

Υπεύθυνος παρακολούθησης Αμβρακικού

Λέσβος – Έλος Ντιπί

Ο υγρότοπος Ντιπίου – Λάρσου στη Μυτιλήνη κινδυνεύει με πλήρη υποβάθμιση από τις συνεχείς επεμβάσεις

Οι υπεύθυνοι παρακολούθησης ΣΠΠΕ σε μία από τις τακτικές επισκέψεις τους στον κόλπο της Γέρας, στη Λέσβο τον Ιανουάριο, βρέθηκαν αντιμέτωποι με ένα ακόμη αξιοπερίεργο ανθρώπινο δημιούργημα, στο

κέντρο ενός από τους τελευταίους αδιατάρακτους πυρήνες του καλαμιώνα στο έλος Ντίπι.

Συγκεκριμένα παρατηρήθηκαν εργασίες επιχωμάτωσης και απόπειρας διάνοιξης δρόμου, σε μονοπάτι που διέσχιζε τον καλαμιώνα. Τα υλικά που είχαν μεταφερθεί στο σημείο καταλάμβαναν έκταση μήκους περίπου 200 μέτρων και πλάτους 4 μέτρων. Τα υλικά αρχικά ήταν συσσωρευμένα και το ύψος τους ξεπερνούσε τα 2 μέτρα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι αναφερόμαστε στον πυρήνα της περιοχής Natura «Κόλπος Γέρας, έλος Ντίπι και όρος Όλυμπος», με κωδικό GR4110005 και που επίσης περιλαμβάνεται στον κατάλογο των «Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά της Ελλάδας». Επιπροσθέτως η περιοχή προστατεύεται με την ανακήρυξη της σε «τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους», ΦΕΚ 1360/8-11-2000, σύμφωνα με το οποίο απαγορεύονται παρόμοιες επεμβάσεις.

Ακολούθησε άμεση αντίδραση από τους εθελοντές της ΕΟΕ και σε συνεργασία με την τοπική ΜΚΟ «Ναυτίλος εν δράσει» κατατέθηκε καταγγελία του περιστατικού προς τον αρμόδιο Δήμο με κοινοποίηση στις αρμόδιες

υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λέσβου.

Ο Δήμαρχος Ευεργέτουλα στην απάντησή του, ουσιαστικά αποδέχτηκε ότι οι εργασίες έγιναν εν γνώσει του. Οι ιδιοκτήτες κτημάτων που

βρίσκονται μετά τον καλαμιώνα ενημέρωσαν το Δήμο ότι θα «αποκαταστήσουν τη βατότητα που είχε υποστεί διαβρώσεις και καθιζήσεις». Ο Δήμος Ευεργέτουλα για την επίλυση του ζητήματος, όπως φαίνεται στην επιστολή του, αρκέστηκε στο να ειδοποιήσει τους ιδιοκτήτες να τα απομακρύνουν, «εξαντλώντας», κατά την άποψή του, όλα τα μέσα που του δίνει η νομοθεσία με την ενέργεια του αυτή.

Παρόλο που ο κος Δήμαρχος και οι αρμόδιες υπηρεσίες ενημερώθηκαν για το περιστατικό από τις 20/01, την Πέμπτη 2 και Παρασκευή 3 Φεβρουαρίου παρατηρήθηκε επίστρωση των συσσωρευμένων υλικών, από συνεργείο εργατών με εκσκαφέα. Το περιστατικό καταγγέλλθηκε στην αστυνομία, αλλά μέχρι αργά το απόγευμα της ίδιας ημέρας, οι εργασίες συνεχίζονταν.

Ταυτόχρονα επιχειρήθηκε προβολή της καταστροφής μέσω των τοπικών ΜΜΕ. Το γεγονός προσφέρθηκε για τηλεθέαση και σε σχετική εκπομπή τοπικού καναλιού κλήθηκε ο δήμαρχος καθώς και ο αντινομάρχης να καταθέσουν τις απόψεις τους. Όλοι συμφώνησαν για τον παράνομο χαρακτήρα της συγκεκριμένης επέμβασης και μάλιστα ο Δήμαρχος δήλωσε ότι δεσμεύεται να επαναφέρει τον υγρότοπο στην αρχική του κατάσταση. Βέβαια καμία παρόμοια υπόσχεση δεν πραγματοποιήθηκε έως σήμερα.

Οι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση της περιοχής επέμειναν και τον Μάρτιο κοινοποιήθηκε στον Δήμο Ευεργέτουλα, στις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της Περιφέρειας Λέσβου, στο Υπουργείο Αιγαίου καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ, κοινή επιστολή τριών ΜΚΟ: της ΕΟΕ, του WWF και του «Ναυτίλου εν δράσει» έγγραφο το οποίο επισημαίνει την καταστροφή που προκάλεσε η συγκεκριμένη επέμβαση. Η επιστολή αναφέρει και δεύτερη περίπτωση επιχωματώσεων που διαδραματίζεται σε παραπλήσιο σημείο και όπου, την στιγμή ακριβώς που συντάσσεται το παρόν άρθρο, οι εθελοντές της ΕΟΕ καταγγέλλουν το μπάτζωμα και την περίφραξη μέρους του υγροτόπου.

Οι επεμβάσεις λοιπόν συνεχίζονται και το μέλλον ενός από τους δύο σημαντικότερους υγροτόπους της Λέσβου φαίνεται αβέβαιο από τη στιγμή που όχι μόνο δεν έχουν υλοποιηθεί οι απαραίτητες διαχειριστικές μελέτες του δικτύου «Φύση 2000», αλλά και οι τοπικοί φορείς φαίνεται να αντιμετωπίζουν το περιστατικό αποστασιοποιημένοι από τις δικές τους ευθύνες.

Κώστας Ζορμπάς, Ελένη Γαληνού, Λίνα Γρυμπιλιάκου
Υπεύθυνοι Παρακολούθησης Λέσβου

Βιστωνίδα - Πορτολάγος

Οι κύκνοι δεν πεθαίνουν μόνο από την γρίπη των πτηνών

Τους τελευταίους μήνες όλη η Ελλάδα γνώρισε τους κύκνους ως τα κατεξοχήν θύματα της γρίπης των πτηνών. Δυστυχώς όμως αυτή η ασθένεια δεν είναι η μοναδική απειλή για αυτά τα πανέμορφα πουλιά, δεν είναι πιθανόν καν η πιο σημαντική.

Στα τέλη του Ιανουαρίου, εξαιτίας της σφοδρής βαρυχειμωνιάς που επικράτησε σε όλη την ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη, κατέφθασαν στη χώρα μας χιλιάδες κύκνοι. Στην περιοχή της Βιστωνίδας και του Πόρτο Λάγους παρατήρησα πολλές εκατοντάδες. Η λίμνη Βιστωνίδα ήταν παγωμένη στη μεγαλύτερη έκτασή της, το ίδιο και αρκετές εκτάσεις των ρηχών νερών στο Πόρτο Λάγος. Οι κύκνοι προσπάθησαν να βρουν καταφύγιο στις λιγοστές εκτάσεις που το νερό δεν είχε παγώσει.

Στις 6/2 ένα κοπάδι από τουλάχιστον 150 βουβόκυκνους *Cygnus olor* κατά την αναζήτηση νερών που δεν είχαν παγώσει παγιδεύτηκε στα προστατευτικά δίχτυα που είχαν τοποθετήσει οι ψαράδες του τοπικού αλιευτικού συνεταιρισμού πάνω από ένα χειμαδιό ψαριών. Κάποιοι κύκνοι πιάστηκαν στα δίχτυα και πνίγηκαν ενώ οι περισσότεροι πέρασαν μέσα από ανοίγματα των δικτύων και εγκλωβίστηκαν στο χειμαδιό με κίνδυνο να πνιγούν και αυτοί.

Για τον απεγκλωβισμό των πουλιών κινητοποιήθηκαν από τις 7/2 ψαράδες, που ήταν και οι πρώτοι που εντόπισαν τους κύκνους, υπάλληλοι του Δασαρχείου Ξάνθης, του Κέντρου Πληροφόρησης Βιστωνίδας και ομοσπονδιακοί θηροφύλακες. Οι πρώτες προσπάθειες να ξεφύγουν οι κύκνοι από κάποια στενά περάσματα του καναλιού ήταν αποτυχημένες. Τελικά μετά από τέσσερις μέρες προσπάθειών, ψαράδες και υπάλληλοι του Δασαρχείου κατάφεραν να απεγκλωβίσουν τα περισσότερα πουλιά, αφού πρώτα χρειάστηκε να απομακρυνθεί τμήμα του προστατευτικού δικτύου πάνω από το κανάλι. Ο τελικός απολογισμός ήταν 40 νεκροί κύκνοι, 120 περίπου που απεγκλωβίστηκαν και σώθηκαν και πέντε που στάλθηκαν για νοσηλεία στο ΕΚΠΑΖ. Δείγματα από τους νεκρούς κύκνους που στάλθηκαν στο Εργαστήριο Κτηνιατρικής ήταν αρνητικά για τον ιό της γρίπης.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που άγρια πουλιά παγιδεύονται στα προστατευτικά δίχτυα των ιχθυοκαλλιεργειών στο Πόρτο Λάγος. Από όσο γνωρίζω όμως δεν υπήρξαν ποτέ τόσο πολλά θύματα. Το περιστατικό κινητοποίησε τον αλιευτικό συνεταιρισμό, το Δασαρχείο και τη Νομαρχία και θα υπάρξει συνεργασία με την ΕΟΕ ώστε να αναζητηθεί μια λύση για να μην συμβεί πάλι ανάλογο περιστατικό στην περιοχή.

Γιώργος Υφαντής, g_yfantis@yahoo.gr
Υπεύθυνος παρακολούθησης Βιστωνίδας,
Πόρτο Λάγος και παράκτιων λιμνοθαλασσών

Θέλουν Ανεμογεννήτριες και...στη Μάνη

Οικολοκατάσταση ή αλλιώς όλη η ιστορία με τις ανεμογεννήτριες στον Σαγγιά.

Στις 7/7/2005 η υπό σύσταση εταιρία (Άνεμος Μάνης Α.Ε.) αιτήθηκε στο δημοτικό συμβούλιο του Δ. Οιτύλου με έδρα την Αρεόπολη {ο δήμος Οιτύλου μοιράζεται το όρος Σαγγιάς με τον Δ. Ανατολικής Μάνης} την δημιουργία αιολικού πάρκου. Ο δήμος αποφάσισε στις 22/7/2005 ομόφωνα ότι εγκρίνει την δημιουργία αυτού του πάρκου. Την ίδια περίπου εποχή (λεπτομέρειες μπορούν να βρεθούν) και ο Δ. Ανατολικής Μάνης δέχθηκε παρόμοια πρόταση από την Αιολική Ολύμπου Α.Ε. συμφερόντων Μπόμπολα για τοποθέτηση ανεμομέτρου στην επικράτεια του δήμου. Υπήρξε αρνητική απάντηση του δήμου αφού ένας δημοτικός σύμβουλος (Δημακόγγιαννης, εκδότης της Φωνής της Μάνης) πήρε και άλλους με το μέρος του και αρνήθηκαν την πρόταση. Ο δήμαρχος είπε ότι θα επανέλθει.

Οι αντιδράσεις τώρα στο Δ. Οιτύλου είναι :

- Ανακοίνωση των επαγγελματιών της Μάνης στις 19/7/2005 πριν την απόφαση του δήμου που είναι έντονα αρνητική.
- Ανακοίνωση του γ.γ. της Νομαρχιακή επιτροπής του Κ.Κ.Ε. στο νομό Λακωνίας παρομοίως αρνητική τον Σεπτέμβριο.
- Οι εφημερίδες «Φωνή της Μάνης» , «Μανιάτικη Αλληλεγγύη» , «Λακωνία S.O.S.» και το περιοδικό «Μάνη» με δημοσιεύματα τους τοποθετούνται εναντίον της απόφασης του δήμου.

Οι λοιπές πληροφορίες είναι :

- Ο επίσκοπος είχε στις 22/3/2004 στείλει έγγραφο στο Υ.Π.Ε.ΧΩ.ΔΕ. με αφορμή παρόμοια περίπτωση για το δάσος της Βασιλικής στον Ταΰγετο και ήταν αρνητικός.
- Ο Δήμος Οιτύλου με το πρόσχημα της πρόσβασης των βοσκοτόπων από τους κτηνοτρόφους ανοίγει δρόμους ψηλά στο Σαγγιά όπου έχει τοποθετηθεί ανεμόμετρο.
- Γενικά και των δυο εταιριών οι πρόεδροι είναι γνωστοί με καταγωγή από την περιοχή.
- Στην διεύθυνση www.greece-japan.com υπάρχει άρθρο για τις ανεμογεννήτριες και την σχέση τους με ξένους επενδυτές και αντιδρώντες κατοίκους.
- Οι ντόπιοι δεν έχουν φιλικά αισθήματα προς αυτή την επένδυση και περιμένουμε ανακοινώσεις από τον κυνηγετικό σύλλογο Γυθείου, ένωση ξενοδόχων και τουριστικών καταλυμάτων της περιοχής. Ο σύλλογος επαγγελματιών Μάνης επιθυμεί γενικά την

βοήθεια της Ε.Ο.Ε. και εάν υπάρχει οπτικοακουστικό υλικό διότι πολλοί δεν γνωρίζουν τι είναι και πώς είναι ακριβώς οι ανεμογεννήτριες. Οργανώνει συγκέντρωση φορέων για ανταλλαγή απόψεων και κατεύθυνση αντιδράσεων.

Λεωνίδας Τσαπατσάρης και Σταύρος Περδικάρης
Υπεύθυνοι Παρακολούθησης
Νότιας Μάνης

Συμμετοχή των Υπευθύνων σε άλλες δράσεις της ΕΟΕ

Μεσοχειμωνιάτικες 2006

Οι μεσοχειμωνιάτικες για τη Δυτική Ελλάδα φέτος διεξάχθηκαν το τριήμερο 13-14-15 Ιανουαρίου. Το πρόγραμμα διαμορφώθηκε ως εξής:

Πέμπτη αναχώρηση από Αθήνα και διανυκτέρευση στη Κόπρανα, στον ξενώνα του Κέντρου Πληροφόρησης το οποίο τώρα ανήκει στο ΚΠΕ Κόπρανας. Εκεί συγκεντρωθήκαμε αρχικά 9 άτομα και χωριστήκαμε σε 3 ομάδες για να καλύψουμε την επομένη το πρωί τον Αμβρακικό.

Παρασκευή 13 Ιαν.: Η μέρα είναι ηλιόλουστη και προβλέπεται καταπληκτικός καιρός, είμαστε τυχεροί. Η ομάδα μας (Θόδωρος, Αντωνία, Μαρίλια, Jacob) ξεκίνησε με πρώτη στάση τη Βίγλα. Γενικά αυτό που παρατηρήσαμε εξαρχής είναι ότι η στάθμη του νερού είναι εξαιρετικά υψηλή με αποτέλεσμα οι ρηχές λασπώδεις εκτάσεις να έχουν πλημμυριστεί και το βάθος της λίμνης να έχει αυξηθεί αρκετά. Αυτό είχε ως συνέπεια να βρούμε πολύ λιγότερους από τους συνηθισμένους πληθυσμούς σε παρυδάτια και παπιά, σε αντίθεση με τα Μαυροβουτηχτάρια (*Podiceps nigricollis*) που είχε γεμίσει ο τόπος. Μέχρι και ένα Λαμπροβούτι (*Gavia arctica*) είδαμε στην Ροδιά. Σε γενικές γραμμές

μόνο οι Φαλαρίδες βρέθηκαν στον αριθμό που συνήθως μετρώνται, γύρω στις 50.000 δηλαδή.

Τα highlights της ημέρας ήταν ένας Έλανος (*Elanus caeruleus*) 4-5 Στικταετοί (*Aquila clanga*) στους καλαμιώνες της Ροδιάς και στη Τσουκαλού, ένας ενήλικος Βασιλαετός (*Aquila heliaca*) 8 Φερεντίνια (*Netta Rufina*) και 3 Χειμωνοβουτηχτάρια (*Podiceps auritus*) που σπότερε ο Νίκος Τσιόπελας (αλλά θα περάσει από Ιερά εξέταση!). Να μην ξεχάσω και τις Αλκυόνες που συναντούσαμε κάθε 5 λεπτά και ο Jacob ήθελε να αποθανάτισει!

Γενικά στον Αμβρακικό, που αποτελεί τον σημαντικότερο υγρότοπο της Ελλάδας σε πληθυσμούς πουλιών, μπορεί κανείς να παρατηρήσει σχεδόν τα πάντα, όλα τα είδη παπιών και βουτηχταριών, ερωδιούς, πελεκάνους, παρυδάτια, αρπακτικά κυρίως Καλαμόκυρκους και Στικταετούς, γλάρους αρκετούς Ραμφόγλους (*Larus genei*), όλα σε εκατοντάδες ή χιλιάδες.

Η προπόνηση εκεί έγκειται στην ικανότητα εκτίμησης των κοπαδιών παπιών. Ο Θόδωρος αναλάμβανε να ξεχωρίζει τα είδη ανάμεσα στα κοπάδια των μερικών χιλιάδων, ενώ εγώ και ο Jacob βάζαμε στοιχήματα για τα κοπάδια φαλαρίδων, εύκολα αναγνωρίσιμα και συνήθως αποκομμένα, κάνοντας πληθυσμιακές εκτιμήσεις. Η Αντωνία κρατούσε σημειώσεις!

Το απόγευμα κατά τις 5, οι ομάδες τελείωσαν και συναντηθήκαμε όλοι στη Κορωνησία για καφέ. Εκεί έγινε μία ανταλλαγή των παρατηρήσεων και ένας πρώτος απολογισμός. Το βραδάκι η ομάδα κατανάλωσε άφθονο κρασί και προβατίνα, σε γνωστό ψητοπωλείο της Άρτας, ενώ κατέφθασαν και δύο καινούργια μέλη ο Αποστόλης και η Μαργαρίτα.

Σάββατο 14 Ιαν.: Ξεκινάνε πάλι οι τρεις ομάδες, του Θόδωρου προς τα Βόρεια να καλύψει τον Καλαμά, Καλοδίκι και

Θεσπρωτικές λίμνες στη διαδρομή, του Δημήτρη προς Λευκάδα, Βουλκαριά, Μάζωμα και του Γιώργου συν τον Αποστόλη αυτή τη φορά προς Αμβρακία και Οζερό. Εντωμεταξύ ο Γιάννης Ρουσόπουλος έχει ξεκινήσει από Ναύπακτο για να καλύψει Τριχωνίδα και Λυσιμαχεία.

Η ομάδα του Καλαμά μαζί με τον Νίκο από τα Γιάννενα έφτασε στο Δρέπανο κατά τις 10:00 (αργήσαμε με τους ανεφοδιασμούς σε καφέδες και τυρόπιτες). Οι πάπιες ήταν τόσο κοντά που πραγματικά ήταν ιδανική ευκαιρία να κάνουμε προπόνηση στην αναγνώριση των διαφορετικών ειδών. Στη διαδρομή προς το Δέλτα, συναντήσαμε ένα κοπαδάκι από Γελαδάρηδες (*Bubulcus ibis*) σε μία στάνη με πρόβατα, ο ένας καθότανε πάνω στο πρόβατο.

Η πιο ωραία όμως και εντυπωσιακή σε αριθμούς και είδη λίμνη ήτανε το Καλοδίκι. Εκατοντάδες πάπιες και ανάμεσα τους πάνω από 100 βαλτόπαπιες (*Aythya nyroca*). Η επιστροφή ξεκίνησε μόλις νύχτωσε για Μεσολόγγι. Στην Πάλαιρο στα Ακαρνανικά μια απροσδόκητη συνάντηση, ένας καταπληκτικός Μπούφος πάνω σε μια κολόνα στην άκρη του δρόμου. Μετά από 2-3 ώρες ταξίδι φτάσαμε στο Αιτωλικό. Η συνάντηση όλων έγινε στην ταβέρνα στο Αιτωλικό, που μας πρότεινε ο Γιάννης, όπου κανονίστηκαν οι ομάδες και οι περιοχές του Μεσολογγίου για την επόμενη μέρα.

Κυριακή 15 Ιαν.: Μεσολόγγι. Στο Μεσολόγγι προστέθηκε και ο Φώτης ο Περγαντής, οπότε μαζί με τον Δημήτρη καλύψανε την κεντρική λιμνοθάλασσα, οι caretakers γίνανε μία ομάδα με επικεφαλής τον Αποστόλη και σάρωσαν τις Αλυκές και την Κλείσοβα ενώ εμείς καλύψαμε την Θωλή, τον Παλιοπόταμο και την Χοχλιά. Ο Γιάννης κατευθύνθηκε προς τις εκβολές του Αχελώου και έμεινε ως αργά για να μετρήσει το roost των κορμοράνων.

Η μέρα ήταν ηλιόλουστη αλλά φυσούσε ένα παγωμένο αεράκι, το οποίο θέριζε!

Η έκταση τεράστια και ποικιλόμορφη, μεγάλες λιμνοθάλασσες με εκτεταμένα λασποτόπια, εκατοντάδες ερωδιοί, καλημάνες, αβοκέτες, Βαρβάρες, Σφυριχτάρια Φλαμίνγκο, και εκατοντάδες Νανοβουτηχτάρια ανάμεσα σε άλλα. Και εδώ 2-3 Στικταετοί, ένας Ψαραετός (*Pandion haliaetus*), ένας Τσίφτης (*Milvus migrans*) και 1-2 Νανογέρακα (*Falco columbarius*). Στην Χοχλιά λόγω καιρού είχαν τραβηχτεί τα νερά και στα τεράστια λασποτόπια πάνω από 10.000 χαραδριοί (*Charadrius alexandrinus*) και αλλά μικρά παρυδάτια τρέφονταν.

Οι ομάδες τελείωσαν αργά το μεσημέρι και αποχαιρετιστήκανε με ένα κοκ στο χέρι για τα γενέθλια του Παπανδρόπουλου, που πάντα πέφτουν στις καταμετρήσεις!

Οι συμμετέχοντες ήταν:

Θόδωρος Κομηνός
Αντωνία Γαλανάκη
Μαρίλια Καλούλη
Jacob Fritz
Δημήτρης Παπανδρόπουλος
Ανδρέας Κουτσοδενδρής (caretaker Στροφυλιάς)
Γιώργος Χασιώτης (caretaker Αμβρακικού)
Νίκος Τσιόπελας (caretaker Κοτυχίου)
Αποστόλης Χριστόπουλος (caretaker Σπερχειού)
Μαργαρίτα Τζάλη (caretaker Σχοινιά)
Γιάννης Ρουσόπουλος (contact person Αμβρακικού)
Νίκος Καννελόπουλος
Φώτης Περγαντής

ΚΟΥΙΖ Φωτογραφιών

Μέσα από τα σεμινάρια φωτογραφίας και αναγνώρισης του Χρήστου Βλάχου αλλά και από την λίστα των caretakers γεννήθηκε μια ιδέα για την δημιουργία Κουίζ αναγνώρισης ειδών.

Το Κουίζ ξεκινάει με αυτό το τεύχος, θα συνεχιστεί μέσα από την λίστα και μέχρι το επόμενο τεύχος θα έχουν αναδειχθεί οι... βαθμολογίες σας!

Αναγνωρίστε τα είδη των παρακάτω φωτογραφιών και στείλτε τις απαντήσεις σας στο mkalouli@ornithologiki.gr, προσοχή όχι στη λίστα!

Βαθμοί : 5

Βαθμοί: 5

Βαθμοί: 5

Βαθμοί: 10

Βαθμοί: 15

Βαθμοί: 25

Επιλογή φωτογραφιών: Χρήστος Βλάχος